MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Harku Vallavalitsus
harku@harku.ee
Kallaste 12
Tabasalu, Harku vald, 76901,
Harju maakond

Teie 13.10.2026 nr 12-3/4427-1

Meie 05.11.2026 nr 13-2/2957-16

Vastuskiri

Lugupeetud Riho Saksus

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium tänab Harku Vallavalitsust Harju maakonna maavarade teemaplaneeringu avalikul väljapanekul esitatud arvamuse eest.

Järgnevalt vastame Teie kirjas esitatud seisukohtadele punktide kaupa.

1. Täheldate oma kirjas välja, et Harku 2 planeeritav kaevandusala asub neljast olemasolevast elamumaast lähemal kui teemaplaneeringuga lubatud 500 m puhverala, see tekitab negatiivset mõju elukeskkonnale.

Vastuseks selgitame, et riigi huviga lubjakivialade määramisel arvestati võimalusel 500 m puhvriga tundlikest objektidest. Harku 2 ala puhul on väiksem vahekaugus põhjendatud asjaoluga, et tegemist on olemasoleva karjääri laiendusega, kus paikneb kvaliteetne kõrgemargiline lubjakivi, maavara geoloogiline potentsiaal on teada, kaevandamist toetav taristu on olemas ning kaevandamise mõjusid on piirkonnas varasemalt hinnatud. Planeeringu koostamisel on lähtutud põhimõttest, et otstarbekas on esmalt ammendada olemasolevate karjääride piirkonna maavaravaru, enne kui võtta kasutusele uusi kaevandamispiirkondi. Rõhutame, et teemaplaneering ei anna kaevandamisluba. Harku 2 ala täpne ulatus ja kaevandamise võimalikkus, sealhulgas lubatav kaugus tundlikest objektidest, selgitatakse välja kaevandamisloa menetluses. Kui nõuetekohaseid keskkonnatingimusi ei ole võimalik tagada, ei saa kaevandamist kavandatud ulatuses lubada. Planeeringu koostamisel on Laabi küla elanikega kohtutud ning elanikega tehtud koostöö tulemusel on seletuskirja lisatud tingimus kaasata kaevandamisloa tingimuste väljatöötamisse taotletava ala 500 m mõjualasse jäävad maaomanikud, et määrata vajalikud leevendusmeetmed. Seega on võimalike elukeskkonnale avalduvate mõjudega planeeringu koostamisel arvestatud.

2. Märgite oma kirjas, et KSH aruande eelnõu peatükis 7.20.3.4 oleval joonisel 18 ei ole kajastatud menetluses olevat Harku aleviku Instituudi tee 1 ja Instituudi tee 1a maaüksuste ning lähiala detailplaneeringut.

Oleme vastavat märkust juba käsitlenud teemaplaneeringu eelnõu kooskõlastamise etapis ning

KSH aruannet täiendanud Harku aleviku Instituudi tee 1 ja Instituudi tee 1a maaüksuste ning lähiala detailplaneeringu infoga. Joonisel 18 ei ole näidatud Instituudi tee 1 ja 1a detailplaneeringu ala, sest kaardirakenduse koostamise ja joonise tegemise hetkel ei olnud planeeringu koostajatel vastavaid ruumiandmeid, et seda kajastada. Joonisel 18 ei ole aga iseseisvat tähendust mõju hindamise vaates. Nagu on vahetult joonise 18 all selgitatud, on planeeringule potentsiaalselt avalduv mõju välja toodud ning seda on kirjeldatud. Kirjeldus on esitatud detailplaneeringute nimekirjas viimasena, ptk-s 7.20.3.4.

3. Väidate oma kirjas, et KSH aruande eelnõu peatükis 7.20.3.4 ei selgu Harku 4 kaevanduse mõjud ellu viidud detailplaneeringute hoonestustele, ettevõttetele ja nende töötajatele Harku 4 kaevandusest teisel pool Paldiski maanteed.

Selgitame, et KSH aruande eelnõu ptk-s 7.20.3.4. on välja toodud Harku 4 ala mõju olemasolevale ja planeeritud maakasutusele. Seda infot on kasutatud asjakohaste mõjude vaates prioriteetide seadmisel. Metoodikat on põhjalikult selgitatud KSH aruande eelnõu ptk-s 7.20.1. Võimalike sotsiaalsete mõjude tõttu on Harku 4 ala saanud sotsiaalmajandusliku hindamise tulemusel madalama prioriteedi.

Teemaplaneering ei anna kaevandamisõigust. Täpsem mõju hoonestusele, ettevõtetele ja nende töötajatele, eelkõige müra, vibratsiooni ja õhusaaste osas, hinnatakse kaevandamisloa menetluses, kui on teada kavandatava tegevuse täpsemad tehnilised lahendused. Kui õigusaktidega kehtestatud nõuete täitmist ei ole võimalik tagada, ei ole kaevandamine kavandatud viisil lubatav. Juhime tähelepanu, et KSH käsitleb kavandatud tegevuse mõjude hindamist maakonnaplaneeringu täpsusastmes.

4. Harku 4 planeeritav kaevandusala asub Harku Vallavolikogu 22. detsember 2005 otsusega nr 137 kehtestatud Harku alevikus Betooni, Betooni 1, Betooni 2, Betooni 3, Betooni 5, Betooni 7 kinnistute detailplaneeringule lähemal kui teemaplaneeringus lubatud 500 m puhverala.

Selgitame, et teemaplaneeringus kasutatud 500 m puhver on alade valikul rakendatud põhimõte, mitte õigusaktiga kehtestatud kohustuslik minimaalne kaugus. Kaevandamise tegelik võimalikkus, ulatus ja tingimused selgitatakse välja kaevandamisloa menetluses, kus tuleb hinnata mõju ümbritsevale elukeskkonnale ning tagada õigusaktidega kehtestatud piirväärtuste järgimine. Kui õigusaktidega kehtestatud nõuete täitmist ei ole võimalik tagada, ei ole kaevandamine kavandatud viisil lubatav. Selgitame täiendavalt, et nimetatud detailplaneeringuga antud ehitusõigust ei ole ligikaudu 20 aasta jooksul realiseeritud, mistõttu tuleb arvestada ka piirkonna muutunud tingimuste ja olemasoleva kaevandamistegevustega.

5. KSH aruande eelnõu peatükis 7.20.3.4 ei ole hinnatud kaevandusest tulenevat mõju ja arvestatud sellega, et menetluses olevates detailplaneeringutes, so Harku alevikus Instituudi tee 1 ja Instituudi tee 1a maaüksustel ning Harku alevikus Pikk tn 6 ja Pikk 17 maaüksustel, kavandatakse muuhulgas ühiskondlike ehitiste maad, kuhu planeeritakse haridusasutust, sotsiaalhoolekande hoonet, spordihoonet või kultuuriasutust.

Oleme käesolevat ettepanekut käsitlenud ja sellele vastanud juba teemaplaneeringu eelnõu kooskõlastamise etapis. Selgitame veelkord, et mõjude hindamisel on arvestatud nimetatud detailplaneeringutega. KSH aruandes on välja toodud, et koostamisel olev Instituudi tee 1 ja 1a detailplaneering jääb Harku 4 ala 200 m mõjualasse, kus müra- ja vibratsiooninormide täitmine ei ole tagatud, ning Pikk tn 6 ja Pikk tn 17 detailplaneering jääb osaliselt 500 m mõjualasse. Võimalike sotsiaalsete mõjude tõttu on Harku 4 ala saanud madalama prioriteedi ning mõjude hindamisel on soovitatud kaaluda karjääri laiendamist pigem põhja ja loode, mitte tihedama asustusega lõuna suunas. Teemaplaneering määrab põhimõttelised riigi huviga alad ega anna

kaevandamisluba. Kaevandamise täpne ulatus ja mõju olemasolevatele ning kavandatavatele tundlikele objektidele, sealhulgas ühiskondlikele hoonetele, selgitatakse välja kaevandamisloa menetluses. Seejuures tuleb tagada kehtivate müranormide täitmine ning kavandada vajalikud leevendusmeetmed koostöös kohaliku omavalitsuse, Keskkonnaameti ja mõjutatud maaomanikega.

6. Harku Vallavolikogu on varasemalt keeldunud loa andmisest lubjakivi kaevandamiseks ja uuringu läbiviimiseks põhjustel, et kaevandamine halvendab oluliselt Harku vallas väljakujunenud elukeskkonda ja tootmisobjekte. Kavandatava tegevusega kaasneb tolmu teke nii lõhkamisel, purustamisel kui ka transpordil. Märgitakse, et Tammi tee on aastate jooksul Harku karjääri poolt lõplikult amortiseeritud. Tammi tee ääres asub HKScan Laabi broilerifarm, kus on kohti enam kui 325000 broilerile ja mille aastane tootmismaht on u 3 miljonit lindu. Laabi farmi varustatakse veega Kadaja tee 14 asuvatest puurkaevudest, mis jäävad taotletavast uuringualast u 200 m kaugusele. Lõhkamised avaldavad mõju piirkonna kaevudele, vesi muutub peale lõhkamisi häguseks ja kaevudesse tuleb palju liiva ja setet. See avaldab negatiivset mõju puurkaevude tootlikkusele. Veeseadusest tulenevalt saab põhjavesi, sh põhjaveekiht, ollaiseseisev keskkonnakaitseline eesmärk. Kuna piirkond on kaitsmata põhjaveega ala, siis omab kaevandamine negatiivset mõju ka põhjaveele, sh põhjaveekihile. Lisaks on Harku Vallavolikogu leidnud, et uuringualas kaevandamine on vastuolus üldplaneeringuga määratud leebe režiimiga loodusliku haljasmaa kasutamise tingimustega.

Selgitame veelkord, et oleme teadlikud, et Harku 2 ala kattub olemasolevate puurkaevudega. Selgitame, et teemaplaneeringuga on kavandatud võimalikud alad, kus kaevandamise võimalikkus ehk täpsed karjääri asukohad selgitatakse välja alles kaevandamisloa taotlemise menetluse käigus. Sealjuures hinnatakse täpselt, milline mõju võib avalduda olemasolevatele puurkaevudele. Kui loamenetluse sh KMH käigus leitakse, et võimalik mõju puurkaevudele võib esineda, on võimalik rakendada leevendusmeetmeid põhjavee kaitseks ja puurkaevude toimimiseks. Kui mõju ei ole võimalik piisavalt leevendada, ei saa kaevandamist kavandatud viisil lubada. Samuti hinnatakse loamenetluses lõhkamisest, purustamisest ja transpordist tulenevat tolmu ja vibratsiooni. Kuna maakonnaplaneeringuga ei kehtestata karjääride asukohti ega anta kaevandamiseks lube, siis ei ole võimalik selle planeeringuga anda hinnangut, milline mõju puurkaevudele võib täpselt avalduda ja milliseid leevendusmeetmeid on vajalik rakendada.

Tulenevalt planeerimisseadusest on maakonnaplaneeringu sh maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu eesmärk maakonna ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine. See koostatakse eelkõige kohalike omavalitsuste üleste huvide väljendamiseks ning riiklike ja kohalike ruumilise arengu vajaduste ja huvide tasakaalustamiseks. Maakonnaplaneering on üldplaneeringu koostamise alus, mis tähendab, et maakonnaplaneering ei pea olema kooskõlas kehtiva üldplaneeringuga.

7. Teemaplaneering ja KSH on vastuolus rahvatervishoiu seaduse § 13 lõike 1 punktiga 1 ja lõike 2 punktiga 1, mis sätestavad, et kohaliku omavalitsuse ja nende üksuste ülesanded on elanike tervist, heaolu ja turvalisust toetava elukeskkonna kujundamine, sealhulgas asjaomaste otsustuste ja tegevuste kavandamine ning rakendamine, hinnates ja arvestades nende mõju rahvastiku tervisele. Samuti seisneb vastuolu rahvatervishoiu seaduse § 16, kus on muuhulgas öeldud, et füüsikaliste ohutegurite tase elukeskkonnas peab olema inimese tervisele ohutu ning neid iseloomustavad füüsikalised näitajad peavad vastama kehtestatud piirväärtustele. Kavandades lubjakivi kaevandusi planeeritud ja planeeritavate elamumaade ning planeeritavate ühiskondlike ehitiste maade lähedusse, kus teemaplaneeringuga määratud 500 m puhverala ei ole tagatud (peamiselt Harku alevikus Betooni, Betooni 1, Betooni 2, Betooni 3, Betooni 5, Betooni 7 kinnistute kehtestatud detailplaneering, Harku alevikus Instituudi tee 1 ja Instituudi

tee 1a maaüksuste menetluses olev detailplaneering ja Harku 2 planeeritava kaevanduse läheduses olemasolevad elamumaad), on Harku Vallavalitsuse hinnangul tervist kahjustava mõjuga, mis on vastuolus kehtivate õigusaktidega.

Vastuseks selgitame, et teemaplaneering ei ole vastuolus rahvatervishoiu seaduse §-des 13 ja 16 sätestatud nõuetega. Rahvatervishoiu seaduse § 13 sätestab kohaliku omavalitsuse ülesanded, mida vald saab täita muu hulgas oma seisukohtade kaudu kaevandamisloa menetluses. Teemaplaneeringuga määratakse põhimõttelised riigi huviga maavarade kaevandamiseks sobivad alad, kuid ei anta õigust kaevandamiseks ega lubata tervist kahjustavaid mõjusid. Teemaplaneeringu koostamisel on hinnatud võimalikke mõjusid inimese tervisele ja elukeskkonnale ning arvestatud olemasolevate ja kavandatavate tundlike objektidega. Planeeringus kasutatud 500 m puhver on alade valikul rakendatud põhimõte, mitte õigusaktiga kehtestatud kohustuslik minimaalne kaugus. Väiksem kaugus ei tähenda iseenesest tervisekaitsenõuete rikkumist. Kaevandamise tegelik võimalikkus, ulatus ja tingimused selgitatakse välja kaevandamisloa menetluses, kus tuleb hinnata mõju ümbritsevale elukeskkonnale ning tagada õigusaktidega kehtestatud piirväärtuste järgimine. Kui nõuete täitmist ei ole võimalik tagada ka leevendusmeetmetega, ei saa kaevandamist kavandatud viisil lubada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Ivan Sergejev
planeeringute asekantsler

Agnes Lihtsa +372 5819 0538
agnes.lihtsa@mkm.ee